

Mailisa de Kerangala uzrakstījusi savu skaistāko darbu. Šis romāns nebūt nav vienkāršs stāsts par sirds transplantāciju, tas ir īsts mūsdienu varoņeposs, kurā aplūkotas mūsu attiecības ar nāvi un valodu.

Lire

Izcili, spoži uzrakstīts darbs, brīžiem skarbs un ass, cīņa nevis starp dzīvību un nāvi, bet gluži pretēji – starp jau apstiprinātu nāvi un iespēju kādam dzīvot. Rūpīgi plānots, apbrīnojami dokumentāls stāsts par varoņdarbu. Pārsteidzošs romāns, pats dārgākais, ko autore var lasītājam dot. Vēl viens veids, kā salabot dzīvos...

On la lu

“Salabot dzīvos” ir neparasts un valdzinošs romāns. Mailisas de Kerangalas garie, vijīgie teikumi plūst un mainās līdz ar sistoles ritmu, katru sirdspukstu apzīmogo komats, tekstu piesātina spēcīgas emocijas un smalka tēlainība.

The New York Times

“Salabot dzīvos” ir vēstījums par cilvēcību un vienlaikus arī par medicīnu – tās varoņdarbiem, iespējām, brīnumiem, prasībām, personībām. Autores izteiksmīgais rakstības stils – drīzāk kinematogrāfisks nekā klīniskais – ļauj lasītājiem vizualizēt notiekošo.

Le Point

Elpu aizraujošs romāns, skaists kā antikās traģēdijas. Himna radišanai, pārdomas par ķermeņa un apziņas vienotību, dzīvību un nāvi.

Figaro

MAYLIS DE KERANGAL

*Réparer
les vivants*

MAILISA DE KERANGALA

Salabot dzīvos

NO FRANČU VALODAS TULKOJUSI
VINETA BERGA

821.133.1-31
Ke 641

Maylis de Kerangal
RÉPARER LES VIVANTS

Copyright © Editions Gallimard, Paris, 2014
Cover design & illustration by Henry Sene Yee

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
“Radošā Eiropa”

Šo projektu līdzfinansē Kultūras ministrija.

Kultūras ministrija

Mailisa de Kerangala
SALABOT DZĪVOS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektore *Diāna Graudiņa, Justīne Dižpētere*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-611.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Vineta Berga, 2020
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare,
izdevums latviešu valodā Apgāds Zvaigzne ABC, 2020
ISBN 978-9934-0-8965-7

“Mana sirds ir pilna.”

No Pola Nūmena filmas
“Gamma staru ietekme uz margrietiņām”

*(The Effect of Gamma Rays on
Man-in-the-Moon Marigolds, 1972)*

Kas ir Simona Limbra sirds, cilvēka sirds, kopš brīža, kad piedzimstot tā iepukstējās straujāk, kad, gaidīdamas notikumu, straujāk pukstēja arī sirdis ārpusē, kas ir šī sirds, kādēļ tā daudzījās, šķebināja dūšu, bija pilna, traucās viegla kā spalviņa vai spieda smagi kā akmens, kādēļ tā atmaiga, kas to pārsteidza, – mīlestība; kas tā ir, Simona Limbra sirds, kas filtrējusi, ierakstījusi, arhivējusi, divdesmitgadīga ķermeņa melnā kaste, neviens īsti nezina, vien kustīgs ultrasonogrāfijas attēls spētu to atspoguļot, parādīt prieku, kas iesilda, un bēdas, kas sažņaudz, tikai kopš pirmsākumiem zīmētas elektrokardiogrammas izdruka tai varētu piešķirt formu, piefiksēt iztērēto enerģiju un slodzi, emocijas, kas paātrina tās darbību, pielietoto spēku, lai tā spētu sarauties ap simts tūkstoš reizēm diennaktī un ik minūti pārsūknēt līdz pat pieciem litriem asiņu, jā, vienīgi šāda likne varētu par to kaut ko pastāstīt, ieskicēt tās dzīvi, asins plūsmu, vārstuļu darbību, sirdspukstu

ritmu, un tāpēc, kad Simona Limbra sirds, cilvēka sirds, darbojas bez iekārtu uzraudzības, neviens nevar apgalvot, ka to pazīst, un tajā naktī, naktī, kad debesis bija apmākušās un estuārā un Ko zemē aukstums pamatīgi koda kaulos, kad pret piekrastes klintīm skalojās tumši viļņi un kontinentālais šelfs atkāpās, atsegdams savu ģeogrāfisko svītrojumu, bija saklausāms aizmiguša orgāna, lēni sūknējoša muskuļa, regulārs darbības ritms – pulss, droši vien lēnāks par piecdesmit sitieniem minūtē – un kādas šauras gultas kājgalī ieskanējās mobilā telefona modinātāja zvans, sonora atbalss, uz skārienjutīgā ekrāna izgaismojot luminiscējošas ciparu svītriņas 05:50, notikumi pēkšņi uzņēma gaitu.

Tajā naktī tukšā autostāvvietā nobremzē minivens, apstājas slīpi, noklaudz priekšējās durvis, slīdēdamas atveras sānu durvis, iznirst trīs stāvi, trīs tumsā samanāmas ēnas, kuras tūlīt sagrābj aukstums – ledains februāris, tekošs deguns, jāguļ pidžamā –, šķiet, tie ir jauni zēni, viņi aizvelk jaku rāvēj-slēdzējus līdz pat zodam, norullē cepures līdz acīm, izlīdzina zem polārvilnas salocījušās ausis un, pūzdami sakļautajās plaukstās, pagriežas pret jūru, tā šajā stundā ir vēl tikai šņākoņa, troksnis un tumsa.

Jauni zēni, tas tagad skaidri redzams. Viņi stāv cits citam blakus pie zemās mūra sienas, kas atdala stāvvietu no pludmales, mīņājas un sēc, jods un aukstais gaiss kairina nāsis, viņi rūpīgi pēta tumšo klajumu, kurā nav jaušama nekāda kustība, vien plīstošu viļņu dārdi, troksnis, kas, viļņiem šķīstot, pieņemas spēkā, puiši cieši raugās rūkoņā sev pretī, trakajos auros, nekā, kur piesaistīt skatienu, izņemot varbūt

bālgano, putojošo līniju, kurā cits pret citu fosforescējošā aurā katapultēti miljardiem atomu, un trīs puīši, izkāpuši no minivena, noreibuši no ziemas, apskurbuši no naksnīgā jūras gaisa, pamazām attopas, acis aprod ar tumsu, ausis pieņem aurus, izvērtē, kas tos gaida, *swell*, viļņošanas, novērtē to pēc skaņas, aplēš viļņu lūšanas indeksu, dziļuma koeficientu un atsauc atmiņā, ka dziļumā veidojušies viļņi spēj apsteigt pat ātrākās laivas.

Ir labi, viens no puīšiem klusu nomurmināja, izbraukāsimies kārtīgi, abi pārējie pasmaidīja, un visi trīs lēnām atkāpās, mīņādamiem kā tīgeri un purinādami smiltis no apavu zolēm, viņi pievērsās debesīm virs ciemata, aiz klintīm vēl valdīja pilnīga tumsa, un runātājs uzmeta skatienu pulkstenim, džeki, vēl piecpadsmit minūtes, un viņi sakāpa atpakaļ minivenā gaidīt jūras rīta ausmu.

Kristofs Alba, Žoans Klints un viņš, Simons Limbrs. Modinātājpulksteņi bija nozvanījuši, viņi bija nometuši segas un izkāpuši no savām migām, lai, kā īsi pirms pusnakts bija vienojušies izsiņās, dotos sērfot, sērfošana nepilnas plūdmaiņas laikā, tādi brīži gadās vien divas trīs reizes gadā – bangojoša jūra, regulāri viļņi, neliels vējš un tuvumā nevienas dzīvas dvēseles. Džinsi, jaka, viņi ieslidēja drēbēs, neapēduši ne kumosa, ne pienu, ne graudu pārslas un pat ne maizes kancīti, stāvēja daudzdzīvokļu mājas pagalmā (Simons), pie privātmājas vārtiem piepilsētā (Žoans) un gaidīja minivenu (Krisu), kurš bija tikpat punktīgs kā viņi, un viņi, kas, par spīti māšu aicinājumiem, svētdienās nekad neslējās augšā agrāk par pusdienlaiku, viņi, kas, pēc citu domām, bija slinki kā pelavu maisi, kam par visu vairāk tik zvilnēt viesistabas dīvānā, nu sešos no rīta luktura gaismā nepacietīgi mīņājās uz ielas, nesasietām kurpju šņorēm un sastāvējušos elpu – Simons Limbrs vēroja

sairstam savu izpūsto dvašu, balto garaiņu pārvērtības, tie cēlās gaisā kā mazs mākonis, līdz izšķīda atmosfērā, izgaisa pavisam, viņš atcerējās, kā viņam bērniībā patika tēlot smēķētāju, viņš mēdza pielikt pie lūpām rādītājpirkstu un vidējo pirkstu, dziļi ievilkt gaisu, tā ka iekrita vaigi, un izpūst kā pieaugušie –, viņi, vai nu *The Three Caballeros*, vai *Big Waves Hunters*, vai Kriss, Džons un Skai, un tās nebija iesaukas, tie bija segvārdi, izdomāti, lai viņi justos kā pasaulē zināmi sērferi, kaut viņi ir vidusskolnieki no estuāra, jo, nosaukti savos īstajos vārdos, zēni tūlīt nolaižas atpakaļ iepriekšējos nelabvēlīgajos apstākļos: smalks, ledains smidzeklis, vārgi piekrastes šļaksti, stāvas kā siena klintis un līdz ar tumsu tukšas kā izslaucītas ielas, vecāku pārmetumi un skolas prasības, asarās mirkstam atstāta draudzene, kuras vietā kārtējo reizi priekšroka dota busiņam un kura nekad neko neiespēs pret sērfošanu.

Puiši sēž busiņā – viņi nekad to nesauc par minivenu, tas skan kā nazis pie rikles. Mitrums kož kaulos, sēdekļu virsmas graudainas no smiltīm un rīvē dibenu kā smilšpapīrs, sāļš skrāpis, dvako pēc parafīna un mitrām smiltīm, dēļi sakrauti kaudzē, hidrotērpi izmētāti – īsie vai biezie ar cepurēm –, cimdi, zābaki, dēļu vasks, drošības lišas. Visi trīs, saspiedušies plecu pie pleca, sēž priekšējā sēdekli, izbļautījušies kā pērtiķi, saberzējuši rokas pret stilbiem, ir nu gan suņa aukstums, pēc tam viņi nograuzā ar vitamīniem bagātinātus graudaugu batoniņus – bet mums nevajadzētu visu noknābāt, atziņa nāk pēc tam, kad viss aprīts, kad viss pilnībā nograuzts, – pa apli aizgāja kokakolas pudele, *Nestlé* kondensētā piena tūbiņa, smalkmaizītes ar šokolādes gabaliņiem un *Chamonix*, cepumi saldiem un maigiem puišiem, līdz beigās no sēdekļa apakšas tika izķeksēts jaunākais *Surf Session* numurs un atstutēts

pret vadības paneli, un trīs acu pāri pielipa krēslā spīdošajām glancētajām lappusēm, papīrs vēs kā pretiedeguma krēma un labsajūtas mitrināta āda, lappuses šķirstītas jau tūkstošiem reižu, bet viņi tās šķirsta atkal un atkal, acis vai sprāgst no pieres laukā, rikle izkaltusi: Maverikas milzu viļņi un *point break*, lūzuma punkts Lombokā, par žokļiem dēvētie viļņu ruļļi Havaju salās, Vanuatu caurules, bangas Mārgaretriverā, planētas skaistākās piekrastes un sērfošanas žilbinājums. Puiši aizrautīgi rāda cits citam uz fotogrāfijām, tur, tur, kādu dienu viņi uz turieni aizbrauks, varbūt pat nākamajā vasarā, visi trīs dosies leģendārā sērfošanas braucienā ar busiņu, ķers skaistākos viļņus, kādi jebkad veidojušies uz planētas Zeme, meklēs to mežonīgo un slepeno vietu, kuru viņi iztēlosies, kā Kristofers Kolumbs iztēlojās Ameriku, un būs vieni paši uz *line up*, gaidot vilni, un beidzot parādīsies ilgotais, no okeāna dzilēm nākošais vilnis, aizmūžīgs un pilnīgs, pats skaistuma iemiesojums, un ātrums un kustība reizē ar spēju adrenalīna devu uzmetīs puišus uz dēļiem, un viņu ķermeņi no galvas līdz papēžiem iekvēlosies mežonīgā priekā, un viņi sēdēs vilnim mugurā, pievienosies sērfo tāju ciltij un pasaulei, šai nomadu kopienai, puišiem un meitenēm, kuriem sāls un mūžīgās vasaras izbalināti mati, allaž no sāļūdens apsārtušas acis, vienīgie apgērba gabali gardēniju vai Ķīnas rožu ziedu rakstiem izraibināti šorti, tirkīzzili vai oranžsārti tēkrekli un kājās plastmasas iešļūcenes, šai no saules un brīvības starojošajai jaunatnei: viņi slidēs uz viļņa muguras līdz pat krastam.

Laukā debesis kļūst gaišākas, un žurnāla lappuses izgaismojas, atklādamas daudzas zilā nokrāsas, tiro kobaltu, kas kož acīs, un tik košus zaļos toņus, ka tie izskatās kā uzgleznoti ar akrila krāsām, šur tur uznirst dēļa atstāta sliede, miniatūra balta švika uz kolosālas ūdens sienas, zēni mirkšķina acis,